

บุคคลิกภาพ และ วัฒนธรรมไทย

การวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้น

ยศ สันตสมบัติ

ปติภูฐา จินดาไทย

สุพัตรา กอบกิจสุขสกุล

สมพิศ ลิขิตปัญญารัตน์

พัฒนา วิจักขณพงษ์

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทนำ

ในปี 1950 John Embree ได้ขนานนามสังคมไทยว่าเป็นสังคมที่มีโครงสร้างหลวม (Loosely Structured Social System) ซึ่งแนวความคิดนี้ ได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจกับสังคมชาวนาไทยที่บางชัน โดยนักมานุษยวิทยาสำนักคอร์เนล เช่น Lauriston Sharp, Lucien Hanks และ Herbert Phillips เป็นต้น แนวความคิดเรื่อง “โครงสร้างหลวม” ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากนักสังคมศาสตร์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เช่น Niel-Mulder, Jane Bunnag, บุญสนอง บุญโยทยาน และ จิตตา สุวรรณชัย เป็นต้น นักวิชาการชาวไทยบางท่าน เช่น ดร.จิตตาได้คัดค้านแนวความคิดเรื่องโครงสร้างหลวมอย่างรุนแรง (Suvanajata 1976) ดร.จิตตาเชื่อว่าเมื่อพิจารณาในแง่ของระบบความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และผู้น้อย ผู้-อุปถัมภ์ - ผู้ได้รับการอุปถัมภ์ สังคมไทยน่าจะเป็นสังคมที่มีโครงสร้างแน่นหนา (Tightly Structured) มากกว่า

นักวิชาการชาวไทยอีกท่านหนึ่ง คือ ดร.วีระยุทธ วิเชียรโชติ (1973) ได้เสนอแนวความคิดอีกแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากนักวิชาการท่านอื่น ๆ ดร.วีระยุทธเชื่อว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่สมาชิกมีความต้องการที่จะ “พึ่งพิง” ผู้อื่นสูง มีความต้องการความรัก ความเห็นอกเห็นใจ และความช่วยเหลือจากผู้อื่นสูงคือเป็น Affiliative Society ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างอย่างมากจากสังคมแบบ Achieving Society ที่มีลักษณะของการแข่งขัน เพื่อความสำเร็จสูงกว่า

บทความชิ้นนี้ มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอแนวความคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมไทยแบบใหม่ขึ้นมาแต่อย่างใด บทความชิ้นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการวิจัย

ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ซึ่งเกิดขึ้นจากความอยากรู้อยากเห็นว่าลักษณะบุคลิกภาพของคนไทยนั้นเป็นอย่างไร ลักษณะบุคลิกภาพของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย มีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร และเราจะเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมไทยได้บ้าง จากการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย บทความชิ้นนี้จึงออกมาในรูปของการรายงานผลการวิจัยดังกล่าว

ผู้เขียนมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะค้นหาบุคลิกภาพตัวอย่าง (Modal Personality) ของคนไทย เพราะแน่นอนคนไทยทั้ง 50 ล้านคน ย่อมจะต้องมีความแตกต่างทางบุคลิกภาพในแง่ใดแง่หนึ่งเสมอ แต่ภายใต้ความแตกต่างเหล่านี้ เราอาจที่จะพอมองเห็นลักษณะเด่น (Dominant Traits) ของบุคลิกภาพของคนไทย ซึ่งน่าจะผูกพันกับลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมไทย บทความชิ้นนี้ มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะหาข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย และมิได้มุ่งหวังที่จะอธิบายสาเหตุทางสังคมวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าว แต่จุดหมายของบทความชิ้นนี้ มุ่งไปที่การชี้ปัญหาหรือประเด็นสำคัญ ๆ ที่ค้นพบจากการใช้เครื่องมือวัดผลตอบสนองทางจิตวิทยาตามศึกษาบุคลิกภาพของคนไทย เพื่อนำไปสู่การตั้งสมมติฐานใหม่ ๆ เพื่อมาทำการพิสูจน์ทดลองต่อไป

ลักษณะของการวิเคราะห์บุคลิกภาพของคนไทยในบทความชิ้นนี้ จึงเป็นลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นหรือขั้นพื้นฐาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญ ๆ ที่น่าจะได้รับความสนใจและมีการศึกษากันอย่างจริงจังต่อไปมากกว่าที่จะหาข้อสรุปซึ่งเป็นที่ยอมรับกันของทุกฝ่าย ในบางลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนไทย จะออกมาในรูปของการวิจารณ์ตนเอง (Self Criticism) ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาตามลักษณะที่แปลได้จากเครื่องมือวัดผลทางจิตวิทยา อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า การวิจารณ์ตนเองน่าจะนำมาซึ่งความคิดสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์

วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ : วัตถุประสงค์ในการศึกษา

วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ หรือที่ในปัจจุบันนิยมเรียกกันว่ามานุษยวิทยาจิตวิทยา (Psychological Anthropology) นั้น คือการศึกษาเชิงมานุษยวิทยา ซึ่งอาศัยทฤษฎีและเครื่องมือทางจิตวิทยาเข้าช่วย จุดมุ่งหมายของแนวความคิดนี้ก็คือ การศึกษาเปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของมนุษย์กับวัฒนธรรม ปัญหาซึ่งนักมานุษยวิทยาแนวนี้สนใจศึกษา พอจะแบ่งแยกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. มนุษย์ในสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ มีความคล้ายคลึงและแตกต่างทางบุคลิกภาพอย่างไรบ้าง และอะไรคือสาเหตุของความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน

2. มนุษย์ในสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน มีความคล้ายคลึงและแตกต่างทางบุคลิกภาพอย่างไรบ้าง ความแตกต่างทางบุคลิกภาพมีผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันอย่างไร และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมอย่างไร

3. อะไรคือแรงจูงใจ (Motivations) ที่ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และพฤติกรรมนั้นมีความหมาย (Meanings) อย่างไรต่อมนุษย์

ในบทความเชิงวัฒนธรรมและบุคลิกภาพชิ้นนี้ ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะตอบปัญหาในข้อที่สองคือ “บุคลิกภาพของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทยมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร และความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร” บุคลิกภาพ (Personality) ในที่นี้ หมายถึงผลรวมของการทำงานของจิตใจ อารมณ์ อุปนิสัย ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมของมนุษย์ บุคลิกภาพไม่ใช่พฤติกรรม (Behavior) แต่เป็นพลัง (Forces) ที่นำไปให้พฤติกรรมของมนุษย์มี “ความคงที่” (Consistency) ที่สังเกตเห็นได้ชัด บุคลิกภาพมีส่วนทำให้มนุษย์ตอบสนอง (Response) ออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมที่ค่อนข้างสม่ำเสมอในสถานการณ์ต่าง ๆ บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกกำหนดโดยการอบรมเลี้ยงดูในวัย

เด็ก การเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ประสบการณ์ชีวิต และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมอื่น ๆ วัฒนธรรม (Culture) นั้นเปรียบเสมือนกับเบ้าที่หล่อหลอมให้มนุษย์ที่เติบโตมาในวัฒนธรรมเดียวกันมีบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกัน และมีเอกลักษณ์ของตนที่แตกต่างไปจากมนุษย์ในวัฒนธรรมอื่น ๆ แต่นั่นก็มิใช่หมายความว่า มนุษย์ทุกคนที่เติบโตมาในวัฒนธรรมเดียวกัน จะมีบุคลิกภาพที่เหมือนกันหมด เพราะแต่ละคนอาจจะผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก การเรียนรู้และประสบการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม มนุษย์ในวัฒนธรรมเดียวกันก็มักจะมีแบบแผนพฤติกรรม (Behavior Pattern) และโครงสร้างบุคลิกภาพ (Personality Structure) ที่คล้ายคลึงกัน และสังเกตเห็นได้เมื่อเปรียบเทียบกับมนุษย์ในสังคมวัฒนธรรมอื่น ๆ

การศึกษาโครงสร้างบุคลิกภาพของคนไทยนั้น นับได้ว่าเป็นงานที่ค่อนข้างใหม่ในวงการวิชาการทางสังคมศาสตร์ในประเทศไทย นับตั้งแต่ที่ Herbert Phillips ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของชาวนาไทยที่บางซัน เมื่อปี 1957 เป็นต้นมา งานทางด้านนี้ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักสังคมศาสตร์ชาวไทยอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องโครงสร้างหลวม ซึ่งฟิลลิปส์นำมาใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและบรรยายบุคลิกภาพของชาวนาไทย อย่างไรก็ตาม การศึกษาในแนวนี้นี้ไม่เคยได้รับความสนใจอย่างจริงจังจากนักสังคมศาสตร์ชาวไทย (จะมีข้อยกเว้นอยู่บ้าง ก็ในงานของ ดร.สุนทรี โคมิน, ดร.สนิท สมัครงการ และนักวิชาการอีกไม่กี่ท่าน ที่มีงานวิจัยเกี่ยวข้องกับค่านิยม และบุคลิกภาพของคนไทย) และไม่เคยมีความพยายามที่จะศึกษาโครงสร้างบุคลิกภาพของคนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมไทย ว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร บทความชิ้นนี้ จึงเป็นความพยายามที่จะเสนอข้อมูลขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย เพื่อนำมาใช้อภิปรายเปรียบเทียบถึงลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพของคนไทย และทำการวิเคราะห์ถึงความ

คล้ายคลึงและแตกต่างทางบุคลิกภาพของกลุ่มต่าง ๆ จากข้อมูลเบื้องต้นที่เก็บรวบรวมมาดังกล่าว ผู้เขียนมีความหวังว่า บทความชิ้นนี้ อาจจะช่วยเป็นแรงกระตุ้นให้นักสังคมศาสตร์ชาวไทย หันมาสนใจกับปัญหาในแง่ที่เพิ่มมากขึ้น และเริ่มหันมาศึกษาค้นคว้า และทำการวิจัยทางด้านนี้อย่างจริงจัง

บทความชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จากการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างบุคลิกภาพของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มต่าง ๆ 3 กลุ่มคือ กลุ่มอาจารย์ นักศึกษา และลูกจ้าง ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของคนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจาก California Psychological Inventory (CPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดผลตอบสนองทางจิตวิทยาเป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินบุคลิกภาพของคนไทย ถึงแม้ว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาจะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทยได้ทั้งหมด แต่ก็อาจจะพอที่จะชี้ให้เห็นถึงลักษณะเด่นบางประการของบุคลิกภาพของคนไทยเมื่อเปรียบเทียบกับกันระหว่างกลุ่ม และความคล้ายคลึงหรือแตกต่างอื่น ๆ ที่อาจมองเห็นได้ชัดจากข้อมูล ซึ่งจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยทางด้านนี้ต่อไป

เครื่องมือวัดผล CPI และลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย

California Psychological Inventory (CPI) เป็นเครื่องมือวัดผลตอบสนองทางจิตวิทยา ที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินลักษณะทางบุคลิกภาพ (Personality Traits) ของบุคคลหรือของกลุ่ม โดยเน้นที่ลักษณะของพฤติกรรมระหว่างบุคคล (Interpersonal Behavior) และการ

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ที่สะท้อนออกมาจากผลตอบสนอง นอกจากนั้น CPI ยังเน้นในด้านการประเมินลักษณะของปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลในสภาพการณ์ต่าง ๆ และกลไกป้องกันตนเอง (Defence Mechanism) ที่สะท้อนออกมาจากผลตอบสนองอีกด้วย CPI เป็นเครื่องมือทดสอบที่สร้างขึ้นในรูปของแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความสั้น ๆ 480 ข้อ ข้อความบางข้อ จะมีลักษณะที่ค่อนข้างกำกวม สองแง่สองนัย ซึ่งเกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้สร้างแบบสอบถามเอง ข้อความแต่ละข้อมีจุดมุ่งหมายโดยเฉพาะในตัวของมันเองที่จะวัดลักษณะบุคลิกภาพในแง่ใดแง่หนึ่งโดยเฉพาะ ข้อความแต่ละข้อมุ่งที่จะวัดผลสะท้อน (Projection) ของการรับรู้ในแง่ของจิตใต้สำนึก สำหรับผู้ที่ตอบคำถามเหล่านี้ อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับเขา ผู้ที่ทำแบบสอบถาม จะแสดงความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็น

ด้วยกับข้อความแต่ละข้อ ซึ่งคำตอบทั้งหมดจะถูกนำมาจัดลำดับคะแนน และแยกออกเป็นสเกลต่าง ๆ ทั้งหมด 18 สเกลด้วยกัน เพื่อให้ประเมินลักษณะของบุคลิกภาพต่อไป

CPI เป็นเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาที่มีลักษณะเด่นอยู่หลายประการด้วยกัน เช่น ใช้งานสะดวก และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลได้อย่างรวดเร็ว CPI ได้รับการตรวจสอบในแง่ของความเที่ยงตรงในการวัดผลมาเป็นระยะเวลานานกว่า 20 ปี และได้รับการดัดแปลงเป็นภาษาต่าง ๆ เกือบ 30 ภาษาด้วยกัน CPI ฉบับดัดแปลงเป็นภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการทดสอบ (pretest) และปรับปรุงแก้ไขมาแล้ว 3 ครั้ง แต่ก็มีข้อบกพร่องในแง่ของการใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมอยู่ประมาณร้อยละ 5 ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไข เพื่อขจัดอคติทางวัฒนธรรม (Cultural

Biases) ออกไปในการทำการวิจัยครั้งต่อ ๆ ไป อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า ข้อบกพร่องของแบบสอบถามดังกล่าว ไม่ได้ทำให้ความแน่นอนเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของผลตอบสนองลดน้อยลงไปอย่างมีนัยสำคัญ และโครงสร้างบุคลิกภาพของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาจากผลตอบสนองดังกล่าว ก็มีความแน่นอนและความคงที่ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจจะชี้ให้เห็นว่า CPI สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อนที่สำคัญประการหนึ่งในการใช้ CPI วัดลักษณะบุคลิกภาพของคนไทยก็คือ เนื้อหาหรือข้อความในแบบสอบถามมีมากเกินไป ซึ่งทำให้ผู้ที่ทำแบบสอบถามใช้เวลาทำนาน และทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย จุดอ่อนข้อนี้อาจจะได้รับการแก้ไขโดยการตัดทอนสเกลบางสเกลออกไป หรือเลือกใช้สเกลเพียงบางสเกลซึ่งใช้วัดลักษณะบุคลิกภาพบางประการที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเท่านั้น ซึ่งเท่ากับเป็นการตัดจำนวนของข้อความในแบบสอบถามให้น้อยลง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นความพยายามครั้งแรกที่จะใช้เครื่องมือดังกล่าวทำการประเมินลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย ผู้วิจัยจึงมิได้ตัดทอนสเกลอันใดออกไป หากแต่ใช้ข้อความทั้งหมดในแบบสอบถามและสเกลทั้ง 18 สเกล เพื่อให้ได้มาซึ่งลักษณะต่าง ๆ ไปของบุคลิกภาพของคนไทยในแง่มุมที่กว้างที่สุด เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการทำการวิเคราะห์วิจัยทางด้านนี้ต่อไป

สเกลต่าง ๆ ทั้ง 18 สเกล ของ CPI นั้น แต่ละสเกลมีความหมายในตัวของมันเอง และสามารถนำมาแยกวิเคราะห์ได้อย่างเป็นเอกเทศหรืออาจจะนำเอาสเกลทั้ง 18 สเกล มาแยกวิเคราะห์เป็นหมวดหมู่ได้ 4 หมวด ดังต่อไปนี้คือ

หมวดที่ 1 : การวัดความเชื่อมั่นในตัวเอง ความทะเยอทะยานและสถานภาพทางสังคม หมวดนี้ประกอบด้วย สเกลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. Do (Dominance) ใช้วัดลักษณะของการเป็นผู้นำ ความทะเยอทะยาน และความเชื่อมั่นในตนเอง

2. Cs (Capacity-For-Status) ใช้วัดความคำนึงถึงสถานภาพและยศศักดิ์ และความรู้สึกพึงพอใจในการมีอำนาจเหนือผู้อื่น

3. Sy (Sociability) ใช้วัดลักษณะของการชอบออกสังคม ชอบพบปะสนทนา และสังสรรค์กับผู้อื่น

4. Sp (Social Presence) ใช้วัดความรู้สึกไวหวัหวั และความสามารถที่จะทำตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม

5. Sa (Self-acceptance) ใช้วัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง การยอมรับและมองเห็นคุณค่าของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น

6. Wb (Sense of Well-being) ใช้วัดความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตและระดับของความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

หมวดที่ 2 : การวัดการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) และความรับผิดชอบ หมวดนี้ประกอบไปด้วยสเกลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

7. Re (Responsibility) ใช้วัดความรู้สึกรับผิดชอบต่อและลักษณะของความเคารพในเหตุผล

8. So (Socialization) ใช้วัดระดับของการเรียนรู้ทางสังคม การยอมรับในค่านิยม มาตรฐาน และกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดเอาไว้

9. Sc (Self-Control) ใช้วัดความสามารถที่จะควบคุมความรู้สึก อารมณ์ และการกระทำของตนเอง

10. To (Tolerance) ใช้วัดระดับของความอดทนอดกลั้นของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ (สเกลนี้อาจใช้เป็นดัชนีที่ชี้ให้เห็นลักษณะบุคลิกภาพแบบวางอำนาจ (Authoritarian Personality)

11. Gi (Good-Impression) ใช้วัดระดับของความพยายามที่จะรักษา“หน้า”และภาพพจน์ของตนเองในสายตาของผู้อื่น รวมทั้งความพยายามที่จะให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

12. Cm (Communality) สเกลนี้เป็นสเกลพิเศษที่สร้างขึ้นเพื่อทดสอบว่า สเกลต่าง ๆ ทั้ง 18 สเกล

มีความสอดคล้องรองรับ หรือขัดแย้งกันมากเพียงใด ถ้าสเกล Cm มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 18 ผลตอบสนองทั้งชุด อาจจะต้องถูกตัดทิ้งไป เพราะแสดงให้เห็นถึงคำตอบที่ไม่ตั้งใจ หรือแก้งัดตอบ

หมวดที่ 3 : การวัดความสำเร็จ ด้วยภาพของความสำเร็จ (Achievement Potential) และความสามารถในการนำเอาความรู้และสติปัญญาไปใช้เพื่อความสำเร็จในชีวิต หมวดนี้ประกอบด้วยสเกลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

13. Ac (Achievement-Via-Conformance) ใช้วัดลักษณะของการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสำเร็จที่ได้รับจากการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

14. Ai (Achievement-Via-Independence) ใช้วัดลักษณะของความสำเร็จที่เกิดจากความสามารถของตนเอง ลักษณะที่ชอบช่วยตนเอง และชอบการแข่งขัน

15. Ie (Intellectual Efficiency) ใช้วัดระดับของความสามารถของสติปัญญา และความสามารถในการนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงาน

หมวดที่ 4 : การวัดความสามารถในการปรับตัว ความสนใจและลักษณะนิสัยอื่น ๆ หมวดนี้ประกอบด้วยสเกลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

16. Py (Psychological Mindedness) ใช้วัดความพยายามที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจกับผู้อื่น

17. Fx (Flexibility) ใช้วัดลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในด้านของการปรับตัว อารมณ์ และความรู้สึก ให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ

18. Fe (Femininity) ใช้แยกแยะลักษณะของ“ผู้หญิง” ออกจาก “ผู้ชาย” ลักษณะของความอ่อนแอและความเข้มแข็ง และใช้วัดลักษณะผิดปกติทางเพศ (Sexually Deviant) เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม

คะแนนทั้งหมดที่ได้รับจากเครื่องมือวัดผล CPI จะถูกนำมาดัดแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) เพื่อสร้างกราฟที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพต่อไป คะแนนในแต่ละสเกลนั้นสามารถที่จะ

อธิบายลักษณะบุคลิกภาพได้ในตัวของมันเอง หรืออาจจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับสเกลอื่น ๆ ก็ได้ อย่างไรก็ตาม ลักษณะบุคลิกภาพที่สะท้อนออกมาจากสเกลและจากกราฟนั้น ควรที่จะได้รับการวิเคราะห์โดยนักจิตวิทยาหรือนักวิชาการที่มีความชำนาญในการแปลข้อมูลและการวิเคราะห์เครื่องมือชนิดนี้โดยเฉพาะ เพราะความแน่นอนและเที่ยงตรงของการวัดผลนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกราฟและคะแนนในแต่ละสเกลแต่เพียงอย่างเดียว แต่ความเที่ยงตรงนั้น ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญของผู้วิเคราะห์ในการแปลข้อมูล และความสามารถที่จะดึงเอาลักษณะที่แอบแฝงและซ่อนเร้นอยู่ในกราฟออกมาทำความเข้าใจและอธิบายอย่างละเอียดถี่ถ้วนทุกแง่มุมด้วยเช่นกัน

การพิจารณาข้อมูลเบื้องต้น

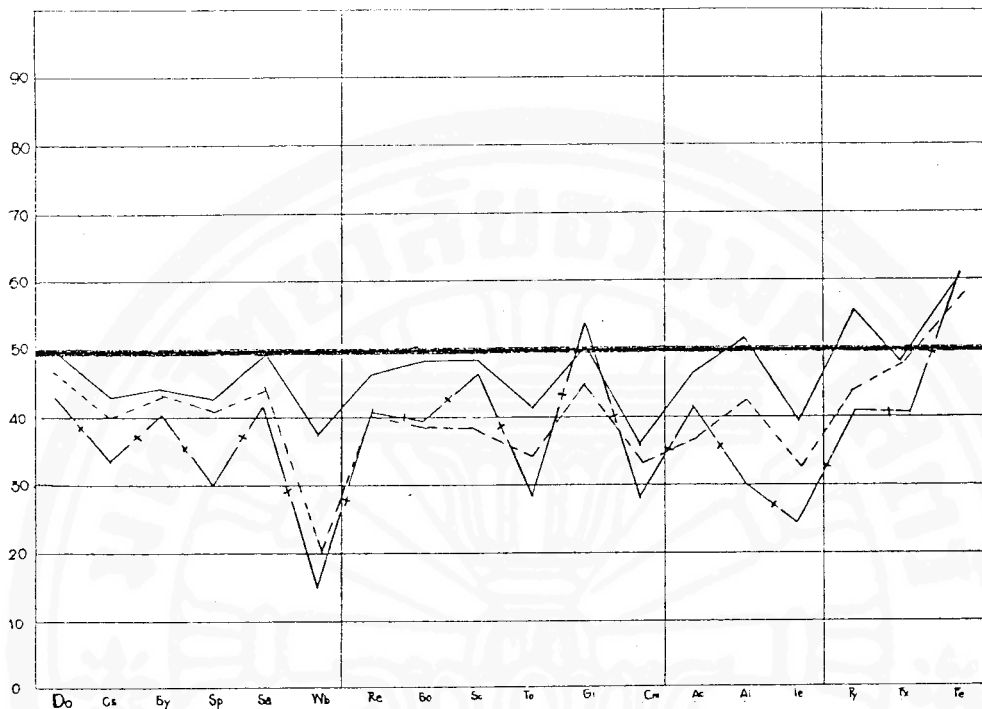
: ลักษณะเด่นใน บุคลิกภาพของคนไทย

จากแบบอย่างทั้ง 1 และแบบอย่างทั้ง 2 ซึ่งแสดงลักษณะของกราฟที่แปลจากเครื่องมือวัดผล CPI แสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงอย่างสังเกตเห็นได้ชัดของลักษณะบุคลิกภาพของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย นั่นคือคนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีระดับการศึกษาและสถานภาพทางสังคมที่ต่างกันจะมีโครงสร้างบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกันอย่างเห็นได้ชัด และโครงสร้างบุคลิกภาพของเพศหญิงและเพศชาย ก็ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญปรากฏให้เห็นแต่ประการใด

ในสเกลหมวดแรก (1-6) ซึ่งแสดงถึงลักษณะของความเป็นผู้นำ ความทะเยอทะยาน และความเชื่อมั่นในตนเอง คะแนนของคนไทยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างของคนอเมริกัน (คะแนนที่ 50 ในแต่ละสเกลแสดงคะแนนมาตรฐานของคนอเมริกัน) แต่อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง

แบบอย่างที่ 1

ลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย (เพศชาย) ที่ประเมินจากเครื่องมือวัดผล CPI

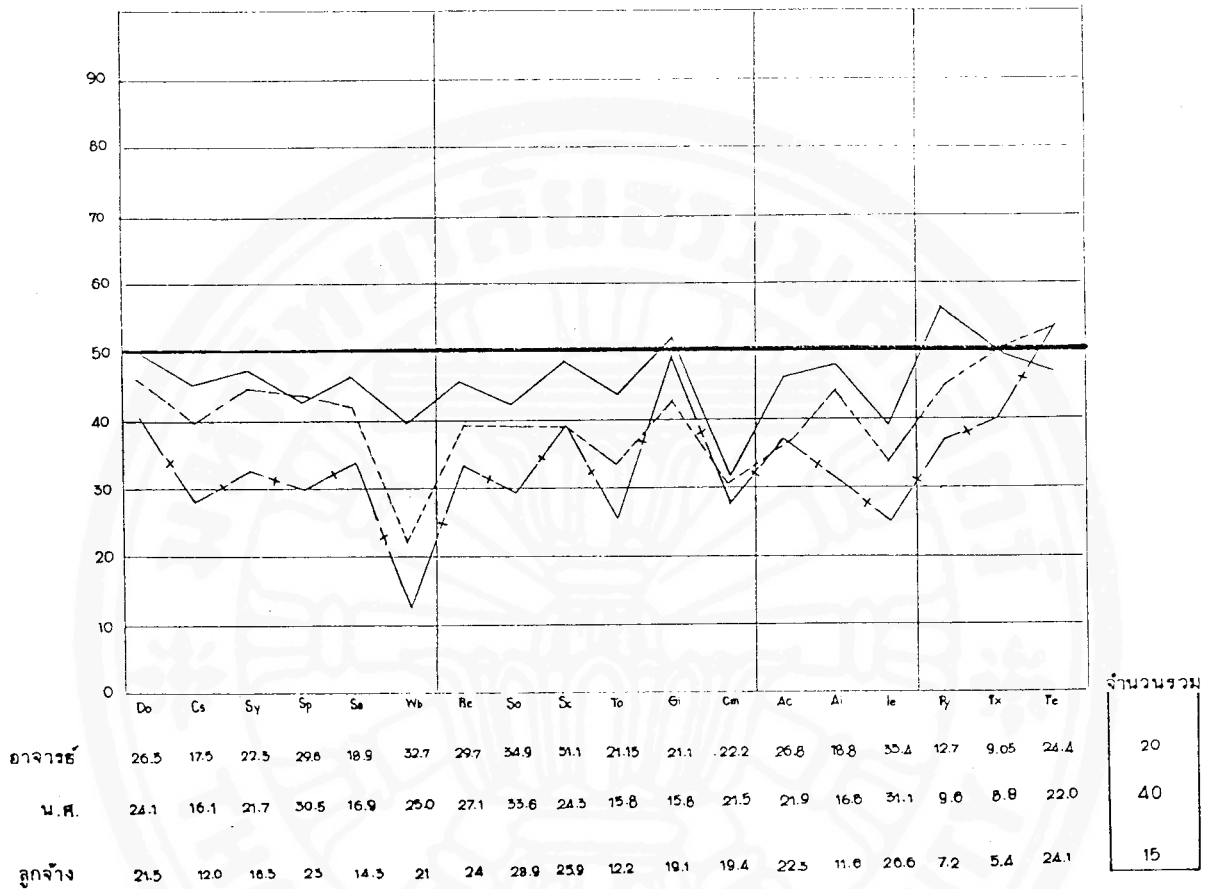
อาจารย์	26.5	16.6	21.5	30.4	19.0	52.2	29.1	35.6	29.8	16.9	20.8	22	26.1	19.6	34.4	12.9	8.15	20.8
น.ศ.	25.5	15.7	21.8	30.0	17.7	25.5	26	30.5	25.8	15.7	17.2	20.1	21.4	15.7	30.8	9.6	8.5	19.4
ลูกจ้าง	23.5	15.3	19.9	23.4	16.4	23.5	20.1	30.7	28.5	12.9	22.7	20.5	24.0	10.7	27.5	6.4	5.5	20.7

จำนวนรวม	20
	40
	15

ของคนจีน (Abbot 1976, ดูแบบอย่างที่ 3) สเกลที่มีคะแนนต่ำกว่าสเกลอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด คือ Wb, To, Cm และ Ie คะแนนในสเกล Ac และ Ai ของกลุ่มต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพที่ขัดแย้งกันในแง่ของแรงจูงใจเพื่อความสำเร็จ (Achievement Motivation) ระหว่างกลุ่มอาจารย์ นักศึกษา และลูกจ้าง ลักษณะกราฟของกลุ่มอาจารย์และนักศึกษา (ทั้งหญิงและชาย) จะมีลักษณะที่ทอดตัวสูงขึ้นจาก Ac และไปสู่ Ai ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพที่ชอบใฝ่หาความสำเร็จด้วยตนเอง (Achievement-Via-Independence) ในขณะที่กลุ่มลูกจ้าง (ทั้งหญิงและชาย) มีลักษณะของกราฟที่ทอดตัวต่ำลงจาก Ac ไปสู่ Ai

ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพที่ใฝ่หาความสำเร็จโดยการพึ่งพิงผู้อื่น (Achievement-Via-Conformance)

ลักษณะของกราฟที่แสดงออกมาจากแบบอย่างที่ 1 และแบบอย่างที่ 2 แสดงให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพของคนไทยที่ให้ความสำคัญหรือคำนึงถึงสูงต่อการรักษา “หน้า” และภาพพจน์ของตนเองในสายตาของผู้อื่น ความพยายามที่จะทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ ชื่นชม และพอกพูนใจของผู้อื่น (Gi) ความพยายามที่จะควบคุมตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Sc) กราฟดังกล่าวยังแสดงถึงลักษณะของบุคลิกภาพที่ชอบอ้างพรหมลิขิต ความรู้สึกไม่พอใจที่ตนเองมีต่อผู้อื่นและสังคม (So, Sp) ลักษณะที่ชอบการประนีประนอม พยายามหลีกเลี่ยง

ถึงความขัดแย้งและการประจัญหน้ากับผู้อื่น (Sc, Gi) และลักษณะของความรู้สึกที่ค่อนข้างต่ำ (Re) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างของคนจีนและอเมริกัน

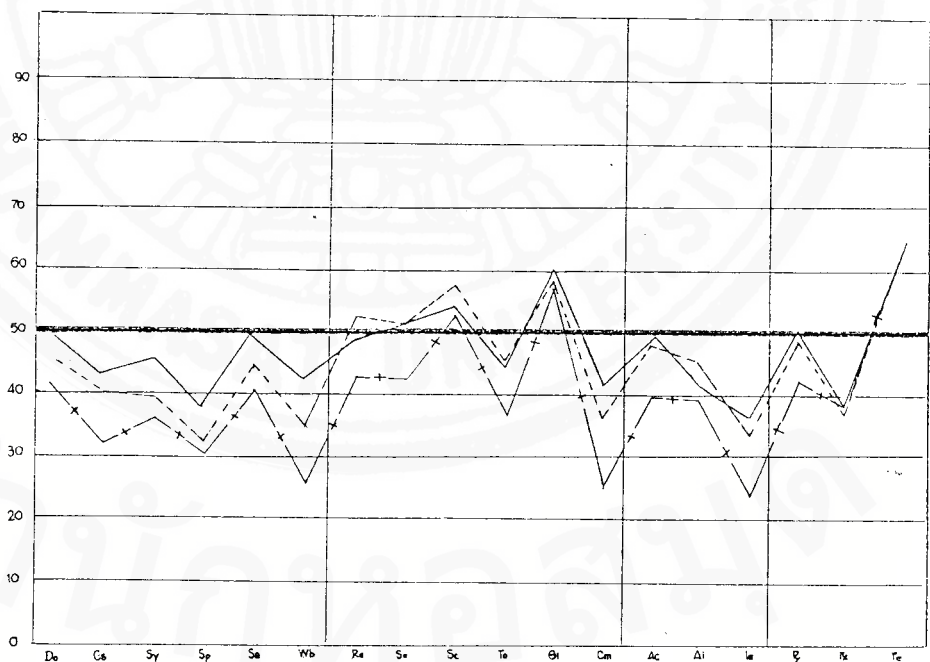
บุคลิกภาพของคนไทยนั้น มีลักษณะของความทะเยอทะยานพอสมควร (Do) แต่มักจะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง คนไทยมีนิสัยอ่อนน้อม (Cs) ชอบออกสังคม ชอบพบปะสังสรรค์และพูดคุยกับคนอื่น (Sy) แต่ในขณะเดียวกันจะรู้สึกเคอะเขิน เมื่ออยู่ในหมู่คนแปลกหน้า หรือกลุ่มที่ตนเองไม่สนิทสนม (Sp) คนไทยยอมรับ (จำใจยอมรับ) ในสถานภาพและวิถีชีวิตของตนเองที่ถูกกำหนดโดยสังคมและ“พรหมลิขิต” (Sa) แต่ในขณะที่

เดียวกันก็มีความรู้สึกไม่พอใจในชีวิตของตนเอง มีความ
 กลัดกลุ้มและวิตกกังวลสูง (Wb) ซึ่งแสดงออกมาใน
 ลักษณะนิสัยช่างบ่น ชอบซบเซาซึมเศร้าหรือแสดงความ
 อิจฉาริษยาต่อผู้อื่น (So, To, Fe) คนไทยมีความรับผิดชอบ
 ชอบค่อนข้างต่ำ (Re) รักสนุก และชอบความสะดวก
 สบาย (Re, Py) ไม่ค่อยมีความเคารพในกฎเกณฑ์และ
 ระเบียบวินัย (So) คนไทยชอบทำอะไรตามใจตนเอง
 ไม่ชอบผูกพันตนเองกับพันธะทางสังคม (Sy, Fx) คน
 ไทยมีนิสัยโกรธง่ายและจะรู้สึกไม่พอใจเมื่อความ
 ประารถของตนถูกขัดขวางหรือถูกขัดใจ (To) แต่ความ
 รู้สึกไม่พอใจนั้น จะถูกเก็บกดไว้ภายในไม่แสดงออกมา
 ภายนอก ซึ่งเป็นลักษณะของการควบคุมตนเอง (Sc)
 และการหลีกเลี่ยงการประจัญหน้ากับผู้อื่น (Gi) และ

ในขณะเดียวกันก็มีความคำนึงถึงหน้าตา ศักดิ์ศรีและ
 ภาพพจน์ของตนเองสูง (Gi) คนไทยมีความ“สงสาร”
 เห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง พยายามทำความเข้าใจกับปัญหา
 ของผู้อื่น (Py) ปรับตัว เปลี่ยนแปลงอารมณ์ ความ
 คิดเห็น และเหตุผลให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี
 (Fx) ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นบาง
 ประการจะได้รับการพิจารณาโดยละเอียดต่อไป

แบบอย่างที่ 3

ลักษณะบุคลิกภาพของคนจีน (เพศชาย) ที่ประเมินจากเครื่องมือวัดผล CPI

คนจีนใน ซาน ฟรานซิสโก
 (ระดับมัธยมศึกษา)

26.7

18.7

22.4

27.8

19.2

34.7

30.9

37.5

34.4

20.1

26.0

23.4

27.2

15.1

33.1

11.1

4.6

20.5

30

คนจีนในไต้หวัน
 (ระดับมัธยมศึกษา)

24.7

15.8

19.1

24.8

12.1

31.5

32.2

37.0

36.2

20.5

25.2

22.2

26.5

18.3

31.7

10.8

4.2

20.5

26

คนจีนใน ไทเป
 (ต่ำกว่ามัธยมศึกษา)

22.2

12.5

17.4

23.5

15.7

27.9

27.4

32.4

33.0

16.7

25.0

19.7

25.0

14.0

27.2

8.9

4.7

20.7

23

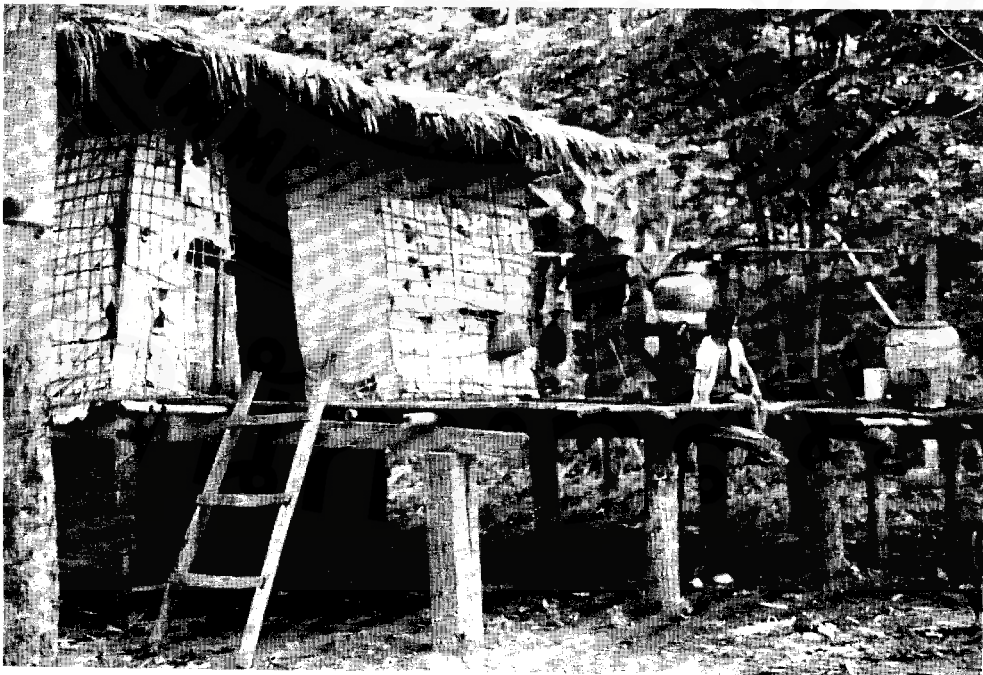
วัฒนธรรมและบุคลิกภาพของคนไทย

ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของบุคลิกภาพของคนไทย ที่เป็นที่กล่าวขวัญและวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากในหมู่นักสังคมศาสตร์ชาวตะวันตก คือลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคลนิยม (Individualism) John Embree (1950) เรียกสังคมไทยว่า เป็นสังคมที่มีโครงสร้างหละหลวม เพราะ

“ลักษณะแรกของวัฒนธรรมไทยที่สะดุดตาชาวตะวันตก ชาวญี่ปุ่นหรือชาวเวียดนาม ได้แก่ พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลในหมู่ประชาชน ยิ่งเขาอยู่ในประเทศไทยนานมากยิ่งขึ้น เขาก็จะต้องเกิดความรู้สึกว่าคนไทยมักเป็นผู้ที่เกือบจะไม่มีระเบียบวินัย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เอาเสียเลย คนไทยแตกต่างจากคนญี่ปุ่นในด้านการขาดความเป็นระเบียบและวินัย แตกต่างจากคนอเมริกันในด้านการขาดความเคารพต่อกฎเกณฑ์ที่ผู้บริหารได้ตั้งไว้ และไม่มีความรู้สึกตรงต่อเวลา

เมื่อคนไทยเดินไปด้วยกันเป็นกลุ่ม 2-3 คน... แต่ละคนจะเดินเหมือนกับว่าเขาเดินอยู่คนเดียว...” (ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ (แปล) 2522 : 242)

ฟิลลิปส์ (1965) ในการศึกษาบุคลิกภาพของชาวนาไทยที่บางชัน สนับสนุนแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นปัจเจกบุคคลของคนไทย ที่เอ็มบริ ได้เสนอไว้ ฟิลลิปส์กล่าวว่า “คนไทยแต่ละคนคือ วิญญาณที่อิสระและเป็นเอกเทศ..... ความเป็นปัจเจกบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าความสัมพันธ์ทางสังคม” (ฟิลลิปส์ 1965 : 60) คนไทยในสายตาของฟิลลิปส์มีลักษณะนิสัยที่รักอิสรภาพ และไม่ชอบผูกมัดตัวเองกับพันธะทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเชื่อเรื่องบุญกรรมตามคำสั่งสอนของพุทธศาสนา คนไทยเชื่อว่า ตนเองเกิดมาเพื่อชดใช้กรรมที่ทำไว้แต่ชาติปางก่อน และแต่ละบุคคลควรที่จะสะสมผลบุญไว้เพื่อตนเองจะได้ใช้ชีวิตที่สุขสบายกว่าในชาติหน้า การสร้างบุญกุศลเป็นเรื่องของ

ปัจเจกบุคคลซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมไทย มีลักษณะของการประนีประนอม ลักษณะของการเอาตัวรอดในสถานการณ์เฉพาะหน้า การหลีกเลี่ยงการประจัญหน้า และความขัดแย้งกับผู้อื่น และในขณะเดียวกันคนไทยก็มักจะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และพ้นระยะทางสังคม

Lucien Hanks (1962) ได้ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเป็นปัจเจกบุคคลของคนไทย แสงสสสเชื่อว่าอิสระและเสรีภาพในสายตาของคนไทยนั้น ขึ้นอยู่กับผลบุญที่แต่ละคนได้สั่งสมเอาไว้ และอำนาจซึ่งเป็นผลมาจากบุญเหล่านั้น ผู้ที่ทำบุญมาดีแต่ในชาติปางก่อน ก็จะเกิดมาสวย สุข มีอำนาจวาสนาและจะมีอิสระเสรีภาพที่จะทำอะไรตามใจปรารถนาได้สูง ในขณะที่บุคคลที่สะสมบุญมาน้อย จะมีอำนาจต่ำ และต้องคอยพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอยู่เสมอ อิสระเสรีภาพและความสามารถในการกระทำของผู้นั้นก็มีน้อยลง

ในการศึกษาชีวิตสังคม และบุคลิกภาพของคนไทยที่จังหวัดอยุธยา Steven Piker (1964) เชื่อว่าลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งในบุคลิกภาพของคนไทย เป็นผลมาจากความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทย ไพเกอร์มองว่าลักษณะของความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจในการกระทำหรือเจตนาของผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะที่เห็นได้ค่อนข้างชัดในบุคลิกภาพของคนไทยนั้น เป็นผลมาจากการที่เด็กทารกแรกเกิดได้รับการพุ่มพักเลี้ยงดู และการตามใจอย่างเต็มที่ในช่วงปีแรกของชีวิต แต่ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและการตามใจนั้นได้หยุดชะงักลงอย่างทันทีทันใด เมื่อแม่มีน้องเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง เด็กซึ่งเคยนอนกับแม่ในช่วงปีแรก จะถูกพรากไปนอนกับญาติคนอื่น แม่จะให้การพุ่มพัก เลี้ยงดู และการเอาใจใส่ต่อน้องมากกว่า และจะห่างเหินจากพี่มากกว่าแต่ก่อน เด็กผู้เป็นพี่จะได้รับความสะเทือนใจที่แม่ห่างเหินตน และไปเอาใจใส่ต่อน้องมากกว่า ความแตกต่างระหว่างปีแรกของชีวิตที่

เต็มไปด้วยความอบอุ่นและลักษณะของความเห็นห่างในช่วงปีหลัง ทำให้เด็กรู้สึกที่ตนเองถูกทอดทิ้งจากแม่ ซึ่งนำไปสู่ความรู้สึกที่หวาดระแวง และไม่ไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งจะติดตัวเด็กไปตลอดชีวิต

ไพเกอร์เชื่อว่า ลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคล และการหลีกเลี่ยงพ้นระยะทางสังคมของคนไทยนั้น น่าจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก หรือความแตกต่างระหว่างช่วงปีแรกของชีวิตที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น สุขสบาย และการตามใจ กับช่วงปีหลัง ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกห่างเหินลงโดยฉับพลัน

ถ้าข้อสันนิษฐานของไพเกอร์เป็นจริง ความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งแฝงเร้นอยู่ในลักษณะบุคลิกภาพของคนไทยนั้น ควรจะปรากฏแต่ในเฉพาะบุคลิกภาพของคนที่มีน้อง (ซึ่งมาแย่งความรักและความเอาใจใส่ของแม่ไป) และไม่ควรถูกจะปรากฏในบุคลิกภาพของคนที่ไม่มียี่น้อง หรือเป็นบุตรคนสุดท้อง แต่ในการศึกษาบุคลิกภาพของเด็ก และการวัดระดับความไว้วางใจผู้อื่นของเด็กที่จังหวัดเชียงใหม่ Barton Sensenig (1975 : 115-116) พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในระดับของความไว้วางใจผู้อื่น ระหว่างเด็กที่มีน้องกับเด็กที่ไม่มีน้อง ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยของ Sensenig จึงไม่สอดคล้องหรือสนับสนุนสมมติฐานของ Piker เกี่ยวกับลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจผู้อื่น

ลักษณะของกราฟที่ได้จากเครื่องมือวัดผล CPI นั้น ไม่มีสเกลอันใดที่ใช้วัดลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคลโดยตรง แต่ลักษณะของความหวาดระแวง และความไม่ไว้วางใจผู้อื่นนั้น ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในสเกล So ซึ่งลาดต่ำลง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสเกล To ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเขินขาศ และชอบจับผิดผู้อื่น ลักษณะของความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจผู้อื่นนั้น ดูเหมือนว่าจะสอดคล้องกับข้อสังเกตของไพเกอร์เกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย แต่สาเหตุของ

ลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าว จะเกี่ยวข้องกับลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก และการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากแค่ไหน อย่างไร และจะมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ นั้น จะต้องได้รับการพิจารณาจากการทำวิจัยทางด้านนี้โดยตรงต่อไป

ลักษณะบุคลิกภาพของคนไทยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่สะท้อนออกมาจากเครื่องมือวัดผล CPI คือ ลักษณะของความทะเยอทะยาน (Do) ซึ่งจะต้องพิจารณาควบคู่กันไปกับสเกลในหมวดแรกทั้ง 6 สเกล รวมทั้งความรับผิดชอบ (Re) จากกราฟในแบบอย่าง ที่ 1 และที่ 2 เราจะสังเกตเห็นได้ว่า สเกลในหมวดแรกของคนไทยมีคะแนนที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความเฉื่อยชา (Passivity) และความเชื่อมั่นในตนเองที่ค่อนข้างต่ำ ค่าของสเกล Do จะสูงกว่า Re เสมอ ในทุกกลุ่มทั้งเพศชายและหญิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพที่ขาดความรับผิดชอบและความระลึกลงในหน้าที่

คนไทยมีลักษณะที่ค่อนข้างเฉื่อยชา (Passive) และชอบพึ่งผู้อื่น (Dependency) ซึ่งสะท้อนออกมาจากคะแนนในหมวดแรกที่ค่อนข้างต่ำ คนไทยเป็นคนช่างฝัน ไม่ค่อยมีความจริงจังกับชีวิตมากนัก ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพแบบนี้ อาจจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเชื่อและการอบรมสั่งสอนทางพุทธศาสนาในเรื่องของกฎแห่งกรรม และการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งหล่อหลอมเป็นโลกทัศน์ของคนไทยที่มองโลกและชีวิตในแง่ของวัฏจักร หมุนเวียนเปลี่ยนไปเป็นวงกลม เกิดแก่เจ็บตาย ไม่มีที่สิ้นสุด การมองชีวิตในแง่วัฏจักรของคนไทยนั้น แตกต่างอย่างมากจากโลกทัศน์ของชาวคริสต์และชาวยิว ที่มองโลกว่าเป็นเส้นตรง จากการเกิดและใช้ชีวิตอยู่บนโลก และจบลงบนสรวงสวรรค์ แต่คนไทยมองชีวิตว่าเป็นผลมาจากกรรมในอดีต ซึ่งส่งผลมาปัจจุบัน ชีวิตจึงเป็นเพียงผลของกรรมหรือการกระทำในอดีต และอนาคตก็เป็นผลของกรรมในอดีตที่เราสร้างไว้และกรรมที่เรากำลังสร้างสมอยู่ในปัจจุบัน ชีวิตมนุษย์ถูกมองว่าเป็น

สิ่งที่ไม่ยั่งยืนเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงแท้ คนไทยมองชีวิตในแง่ของอดีตและอนาคต ในแง่ของกรรมเก่า และการสะสมบุญเพื่อความสุขในอนาคตหรือชาติหน้า มากกว่าที่จะยึดติดอยู่กับปัจจุบันหรืออนาคตอันใกล้ ชาวไทยยอมรับสภาวะที่เป็นอยู่ของตนว่าเป็นผลมาจากกรรมเก่า เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ อยู่นอกเหนืออำนาจของเราที่จะเปลี่ยน ซึ่งสิ่งนี้เองที่อาจทำให้คนไทยมีลักษณะนิสัยที่เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นชวนขวายดิ้นรนเพื่อการเปลี่ยนแปลง แต่มักจะยอมรับในสภาพของตนเองที่ถูกกำหนดโดยชะตากรรมแต่ชาติปางก่อน เมื่อสภาวะของชีวิตถูกกำหนดโดยชะตากรรม เราจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชดใช้กรรมนั้นให้หมดสิ้นเสียก่อน และเมื่อกรรมชั่วหมดสิ้นลงเมื่อใด “ชะตา” ชีวิตก็จะดีขึ้น ความก้าวหน้าและความสำเร็จก็จะตามมา ความทะเยอทะยานของคนไทยจึงมักจะออกมาในสองรูปแบบ คือ รูปแบบแรกเป็นการรอคอยรอโอกาสว่าเมื่อใดตนจะหมดเวรหมดกรรม เมื่อใด “บุญจะมาหล่นทับ” มากกว่าที่จะออกไปดิ้นรน ขวนขวาย เพื่อหาช่องทาง หรือหาโอกาสด้วยตนเอง ความทะเยอทะยานในรูปแบบแรกจึงมักจะออกมาในรูปของความใฝ่ฝัน (Fantasy) มากกว่าความเป็นจริง ความทะเยอทะยานในรูปแบบที่สองของคนไทย คือ การเข้าไป “พึ่งบุญ” ของผู้อื่น การเข้าไปพึ่งพาอาศัยหรือหาผู้อุปถัมภ์ที่มีบุญสูงกว่า ที่จะช่วยให้ตนพบกับความสำเร็จในชีวิต คนไทยจึงมักจะมีลักษณะนิสัยที่ชอบพึ่งพาผู้อื่นมากกว่าที่จะช่วยตนเอง

ถ้าเราพิจารณาสเกล Ac และ Ai ซึ่งใช้วัดความสำเร็จนั้น เราจะเห็นว่า กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาเป็นกลุ่มซึ่งมีลักษณะที่ชอบพึ่งตนเอง พยายามช่วยตนเอง ซึ่งดูได้จากกราฟซึ่งลาดสูงขึ้นจาก Ac ไปสู่ Ai ในขณะที่ที่กลุ่มลูกจ้างจะเป็นกลุ่มที่ชอบหาที่พึ่งพึ่งชอบพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ซึ่งน่าจะเป็นลักษณะที่สะท้อนออกมาให้เห็นถึงลักษณะของวัฒนธรรมไทยมากกว่าสองกลุ่มแรก สังคมไทยให้ความสำคัญกับความเคารพนบถ เชื่อฟังผู้ใหญ่ ให้อภัย ความอ่อนน้อมและความกตัญญูทดแทนที่ มากกว่าการเสนอความคิดเห็น ขัดแย้งหรือแนวทางแบบใหม่

ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ความสำเร็จในสังคมไทยนั้นไม่ได้อยู่ที่การพึ่งตนเองและความสามารถของตนเอง แต่เป็นความสำเร็จโดยการพึ่งผู้อื่น การยึดติดอยู่กับผู้อื่น (Achievement-Via-Conformance) (ดร.สุนทร โคมิน (2522 : 37) เรียกสิ่งเดียวกันนี้ว่า Social Achievement) ความสำเร็จในสังคมไทยเกิดขึ้นจากความสามารถของผู้น้อย ที่จะนำตัวเข้าไปผูกพันกับผู้ใหญ่หรือผู้อุปถัมภ์ และความสามารถที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีนั้นไว้ ลักษณะของการหาที่พึ่งพิง การหาผู้อุปถัมภ์จึงเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในสังคมไทย กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะมาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง และมักจะได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตกสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความเป็นอิสระต่อระบบอุปถัมภ์สูงกว่า และในขณะเดียวกันก็มีการแข่งขันภายในกลุ่มสูงกว่า ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้ทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะที่ชอบพึ่งตนเอง และชอบแข่งขันมากกว่ากลุ่มลูกจ้าง ซึ่งถูกรอของระบบอุปถัมภ์ หรือระบบราชการผูกพันความสำเร็จไว้

อย่างไรก็ตาม ทั้งสามกลุ่มมีลักษณะที่เหมือนกันคือมีความรับผิดชอบและความระลึกรู้ในหน้าที่ต่ำกว่าความทะเยอทะยาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของวัฒนธรรมที่ชอบความเรียบง่ายและความสะดวกสบาย Kingshill (1965 : 7) ได้ให้ข้อสังเกตจากการศึกษาชาวนาไทย ที่ทุ่งแดง จังหวัดเชียงใหม่ ไว้ว่า “ลักษณะเด่นที่สำคัญประการหนึ่งของชาวบ้าน คือ ลักษณะที่ชอบความสะดวกสบาย (Expediency) ชาวบ้านชอบทำงานที่ตนมองเห็นผลตอบแทนอย่างเด่นชัด และงานนั้นจะต้องไม่น่าเบื่อหรือว่าหนักจนเกินไป”

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับนิสัยชอบสะดวกสบาย ก็คือ “นิสัยรักสนุก” ซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในบุคลิกภาพของคนไทย (Py, Fx) ฟิลลิปส์ (1965 : 39-6) ได้กล่าวไว้ว่า นิสัยรักสนุกเป็นลักษณะนิสัยที่สำคัญประการหนึ่งในบุคลิกภาพของคนไทย “ชาวบ้านซึ่งทำงานในเมือง เช่น

งานในโรงงาน ซึ่งมีเวลาทำงานที่แน่นอนและต่อเนื่อง มักจะกลับไปอยู่ในหมู่บ้าน และอธิบายถึงสาเหตุที่พวกเขาได้ออกจากงานว่า เป็นเพราะงานนั้นไม่สนุก “เธอจะทำงานได้อย่างไรในเมื่อมันไม่มีเวลาสำหรับความสุขเลย”....ในทางตรงกันข้ามชาวบ้านจะร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ในการลงแขกเกี่ยวข้าว หรือการสร้างบ้านเรือน โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพราะว่างานนั้นเป็นงานที่สนุก มีอาหาร เครื่องดื่ม และงานรื่นเริงในตอนเย็นหลังจากที่ทำงานมาตลอดทั้งวัน”

นิสัยรักสนุก และความรู้สึกอึดอัด เมื่อถูกกรอบของเวลาทำงานที่แน่นอนมาบังคับ อาจมีส่วนช่วยให้ชาวต่างชาติมองคนไทยว่ามีลักษณะนิสัยที่เกียจคร้าน ชอบความสะดวกสบาย และสนุกสนานรื่นเริง มากกว่าการทำงานอย่างเข้มแข็งจริงจัง ซึ่งลักษณะนิสัยดังกล่าวนี้มีความขัดแย้งอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งเน้นในด้านของการทำงานแข่งกับเวลา และความสามารถในการผลิตที่จะต้องทำให้ทันกับความต้องการของตลาด เมื่อถูกบีบคั้นให้ต้องทำงานในกรอบของเวลา มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบเฉพาะด้าน คนไทยมักจะมีความรู้สึกอึดอัด เหนื่อยหน่าย มีความเครียดและความวิตกกังวลสูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นอุปสรรคอันสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในประเทศไทย

ในลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งในบุคลิกภาพของคนไทย คือความพยายามที่จะรักษาหน้า และภาพพจน์ที่ดีในสายตาของผู้อื่น ซึ่งลักษณะนี้ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในสเกล Gi ลักษณะของความพยายามที่จะรักษาหน้านั้น สอดคล้องกับลักษณะทางบุคลิกภาพของคนไทยที่มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี (Fx) แต่ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นนั้นมักจะอยู่ในระดับผิวเผิน คือ เป็นลักษณะของ Social Cosmetics ที่จะพยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการประจัญหน้า

ฟิลลิปส์ได้สังเกตเห็นลักษณะเช่นเดียวกันนี้ในหมู่ชาวนาที่บางซัน เขาเชื่อว่าความพยายามที่จะรักษาหน้า

และภาพพจน์ของคนไทยนั้น อาจจะเกิดจากลักษณะนิสัยที่ไม่ชอบความขัดแย้ง และการประจัญหน้ากับผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยพยายามที่จะหลีกเลี่ยง

ในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับแนวตั้ง (Vertical Social Relations) หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้ nhỏ คนไทยจะมีลักษณะที่อ่อนน้อม ถ่อมตน เคารพบนอบ มีความเกรงใจ และชอบเอาใจผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่ได้รับการปลูกฝังมาจากการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก ส่วนในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับแนวนอน (Horizontal Social Relations) หรือความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกัน เช่นในกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์มักจะออกมาในรูปของการแข่งขัน การแสดงออก และการชิงดีชิงเด่น แต่ความสัมพันธ์ชนิดนี้ก็จะลงเอยในลักษณะของการประนีประนอมและการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งเช่นกัน

ความพยายามที่จะรักษาหน้าของตนเองในสังคมยังมีความสอดคล้องรองรับกับลักษณะของการควบคุมตนเองได้ดี ซึ่งปรากฏออกมาในสเกล Sc คนไทยมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความไม่พอใจของตนเองได้ดี และจะไม่แสดงความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจออกมาจนเป็นที่สังเกตเห็นได้ คนไทยมักจะพยายามรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นไว้ และซ่อนความรู้สึกไม่พอใจไว้ภายใน ความรู้สึกไม่พอใจต่อผู้อื่นนั้น อาจจะได้รับระบายออก โดยการดัดแปลง (Channel) เป็นเรื่องขำขัน การหยอกล้อ (Joking Relationships) การเยาะเย้ยถากถางหรือเรื่องราวที่เล่าสู่กันฟังในกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมกัน

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งในบุคลิกภาพของคนไทย คือความพยายามที่จะทำตนให้เป็นที่ยกย่อง ที่ชื่นชมของผู้อื่น และความรู้สึกสงสารและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งทำให้คนไทยมีลักษณะนิสัยที่โอบอ้อมอารี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาตกที่นั่งลำบาก และชอบสร้าง“บุญคุณ”ให้กับผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันคนไทยก็มีความต้องการความรัก ความเห็นอกเห็นใจ และ

ความช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้อื่นสูงมาก คนไทยชอบพึ่งพาอาศัยผู้อื่น มากกว่าที่จะทำสิ่งใดด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพแบบนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ ดร.วีระ-ยุทธ วิเชียรโชติ (1973) ซึ่งเชื่อว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่สมาชิกต้องการความรัก และความเห็นอกเห็นใจจากผู้อื่นสูง คือเป็น Affiliative Society ซึ่งแตกต่างอย่างมากจาก Achieving Society ซึ่งเน้นในด้านการแข่งขันและความสำเร็จในชีวิต มากกว่าการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการประนีประนอม

ลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งในบุคลิกภาพของคนไทย ซึ่งเป็นที่สังเกตและกล่าวขวัญถึงในหมู่นักวิชาการชาวตะวันตก คือ ลักษณะของความใจเย็นและการไม่แสดงความรู้สึกของตนเองออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ ซึ่งนักวิชาการบางท่าน เช่น ฟิลลิปส์เชื่อว่า เป็นลักษณะเด่นที่สังเกตเห็นได้ชัดในบุคลิกภาพของคนไทย อย่างไรก็ดี ผลที่ได้รับจากเครื่องมือวัดผล CPI แสดงให้เห็นว่า คนไทยเป็นคนใจร้อน เอาแต่ใจตนเอง เจ้าอารมณ์

และไม่ค่อยคำนึงถึงเหตุผล คนไทยจะรู้สึกโกรธเมื่อถูกขัดใจ แต่ความรู้สึกโกรธและความไม่พอใจจะถูกเก็บกดไว้ ไม่แสดงออกมา เพราะวัฒนธรรมไทยสอนให้คนไทยไม่แสดงออกซึ่งความรู้สึกของตนเอง พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการประจัญหน้ากับผู้อื่น และพยายามรักษาความสัมพันธ์ภายนอกอันดีกับผู้อื่นไว้ ในขณะที่เดียวกัน ลักษณะบุคลิกภาพของคนไทยอีกประการหนึ่งที่ได้จากเครื่องมือวัดผล CPI แสดงให้เห็นถึงระดับของความเครียดและความวิตกกังวลที่มีอยู่สูงมากในบุคลิกภาพของคนไทย ความเครียดและความวิตกกังวลนั้นส่วนหนึ่งอาจจะเกิดจากลักษณะทางวัฒนธรรมที่สอนให้คนไทยเก็บกดความรู้สึกของตนเองเอาไว้ ไม่แสดงออกมาภายนอก ซึ่งทำให้ความรู้สึกดังกล่าวได้รับการเก็บสั่งสมไว้ทีละเล็กละน้อย และอีกส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากลักษณะของสังคมเมืองหลวง ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขัน การแก่งแย่ง เอารอดเอาเปรียบ และการขวนขวายเพื่อความอยู่รอด ซึ่งทำให้คนไทยในกรุงเทพมหานครมีความ

เครียดและความวิตกกังวลในระดับที่สูงมาก สิ่งนี้อาจจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับมาตรฐานการครองชีพที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สถิติของการหย่าร้างและอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นและนิสัยที่ชอบพึ่งพิงหมอดูและโหราพยากรณ์ อาจจะเป็นดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของความเครียดและความกังวลที่สูง และการบริโภคสุราและยาเสพติด ก็อาจจะเป็นทางออกประเภทหนึ่งที่คนบางกลุ่ม เช่น วัยรุ่น เลือกใช้ในการบรรเทาความเครียดและความวิตกกังวลให้เบาบางลง

อย่างไรก็ดี ลักษณะของความเครียดและความวิตกกังวลที่อยู่ในระดับสูงนั้น ไม่ใช่แค่จะพบในกลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองเท่านั้น ในการศึกษาบุคลิกภาพของคนไทยโดยใช้เครื่องมือวัดผลรอร์ชัค (Rorschach) ที่จังหวัดอยุธยา ไพเกอร์พบว่า ลักษณะเด่นประการหนึ่งของบุคลิกภาพของชาวบ้าน คือระดับของความวิตกกังวลที่สูงมาก ลักษณะของความวิตกกังวลของชาวบ้านนั้น ได้สะท้อนออกมาในหลายลักษณะด้วยกัน เช่น ความวิตกกังวลที่มีต่อลักษณะชีวิตที่ว่างเปล่า ไร้จุด

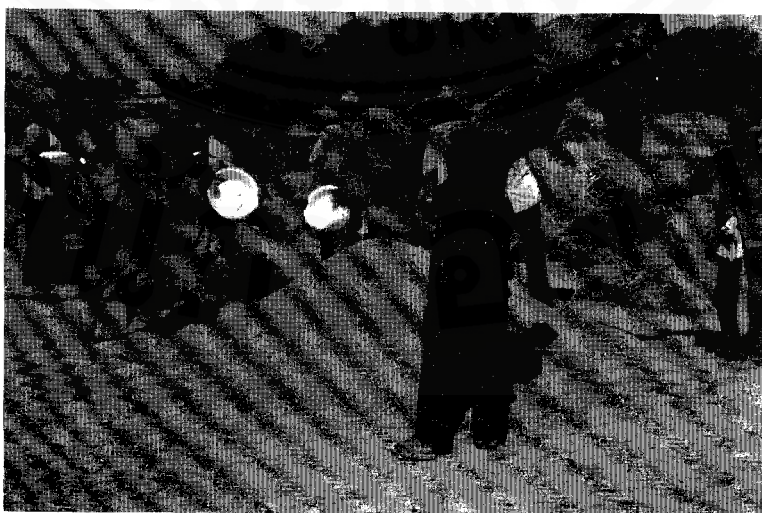
หมาย ความวิตกกังวลที่มีต่อสภาพแวดล้อมซึ่งเต็มไปด้วยอันตรายและความน่าสะพรึงกลัว และความวิตกกังวลต่อเจตนาและการกระทำของผู้อื่น หรือความวิตกกังวลที่เกิดจากความหวาดระแวงว่าผู้อื่นจะเกลียดชังตน

ลักษณะของความเครียดและความวิตกกังวลที่พบทั้งในสังคมชนบทและสังคมเมือง อาจจะเป็นดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงระดับของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนชาวบ้านไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ในบางครั้ง และการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “วัฒนธรรมล่า” (Culture Lag) ซึ่งเกิดจากการที่ระบบวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงตามระบบเศรษฐกิจและสังคมไม่ทัน และระบบค่านิยม (Value System) ซึ่งเคยให้ความหมายต่อชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์เริ่มเสื่อมคุณค่าลง ทำให้สมาชิกในสังคมเกิดความรู้สึกสับสน อึดอัด และเกิดความรู้สึกแปลกแยก (Alienation) ต่อสภาพความเป็นอยู่ของตน

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งที่พบในบุคลิกภาพของคนไทย คือความคล้อยคลึงทางบุคลิกภาพระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ลักษณะของกราฟในแบบอย่างที่ 1 และ 2 แสดงให้เห็นถึงลักษณะของความคล้อยคลึงทางบุคลิกภาพอย่างเห็นได้ชัด แม้จะมีความแตกต่างอยู่บ้างก็ไม่มากนัก ลักษณะที่น่าสนใจของความแตกต่างระหว่างหญิงและชายมีอยู่ 2 ประการคือ ประการแรก เพศหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ (Achievement Motivation) ต่ำกว่าเพศชาย และประการที่สอง เพศชายมีลักษณะจิตใจที่ค่อนข้างอ่อนไหว อ่อนแอ มีลักษณะของการปฏิเสธตัวเอง และความวิตกกังวลสูง ในขณะที่เพศหญิงนั้นมีความเข้มแข็งกว่า มีความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) สูงกว่า มีความสำนึกและการตัดสินใจที่สุขุมกว่า เพศหญิงมีลักษณะบุคลิกภาพที่นุ่มนวล แต่แฝงเร้นไว้ซึ่งความเข้มแข็ง ในขณะที่เพศชายมักแสดงลักษณะภายนอกที่เข้มแข็ง แต่แฝงเร้นไว้ซึ่งความอ่อนแอในจิตใจ ซึ่งลักษณะของความแตกต่างทั้ง 2 ประการนี้ เป็นลักษณะที่น่าสนใจ และควรที่จะได้รับการศึกษาทดลองอย่างจริงจังต่อไป

ลักษณะที่น่าสนใจประการสุดท้าย ที่จะกล่าวถึง ในที่นี้คือลักษณะของความคล้ายคลึงระหว่างลักษณะ บุคลิกภาพของคนไทยและคนจีน เมื่อเปรียบเทียบลักษณะ บุคลิกภาพของคนไทยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้กับ ลักษณะบุคลิกภาพของคนจีนในซานฟรานซิสโกและ ไทเป จากการศึกษาของ Kenneth Abbot (1976) ที่ใช้ เครื่องมือวัดผล CPI ทำการศึกษาด้วยเช่นกัน (ดูแบบ อย่างที่ 3) ปรากฏว่า โครงสร้างบุคลิกภาพของคนไทย และคนจีนมีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก ยกเว้นใน สเกล Re Sc และ Gi ซึ่งคนจีนมีคะแนนสูงกว่า นอก นั้นลักษณะของกราฟเป็นไปในทำนองเดียวกันโดย ตลอด ลักษณะของความคล้ายคลึงระหว่างบุคลิกภาพ ของคนไทยและคนจีนนี้ อาจจะให้เกิดแก่เราได้ 2 ประการ คือ ประการแรก กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในกรุง- เทพามีเชื้อสายของคนจีนปะปนอยู่สูง และได้รับอิ- ทิพลของการอบรมเลี้ยงดู และวัฒนธรรมของชาวจีน สูง หรือประการที่สอง โครงสร้างบุคลิกภาพของคนไทย และคนจีน มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสิ่งนี้อาจจะ ช่วยอธิบายถึงสาเหตุที่คนไทยและคนจีนมีการผสมผสาน ระหว่างกลุ่ม (Assimilation) สูง มีความขัดแย้ง ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์น้อยมาก ลักษณะของความคล้าย คลึงทางบุคลิกภาพของคนไทยและคนจีน ก็เป็นอีกประ- เเด็นหนึ่งที่ควรจะได้รับการศึกษาวเคราะห์โดยละเอียดต่อไป

ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด เป็นการพิจารณาลักษณะ เค้นบางประการของบุคลิกภาพของคนไทย ที่วิเคราะห์ จากการประเมินโดยใช้เครื่องมือวัดผล CPI ลักษณะ บุคลิกภาพของคนไทยบางประการที่พบจากการใช้เครื่อง- มือวัดผล CPI สอดคล้องกับการสังเกตการณ์และแนว ความคิดของนักวิชาการชาวไทยและชาวตะวันตก เช่น นิสิย์รักสนุก ชอบความสะดวกสบาย การรักษาน้ำ และลักษณะของความหวาดระแวง เป็นต้น ลักษณะ บุคลิกภาพที่ต้องการความรักและความเห็นอกเห็นใจจาก ผู้อื่นมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของดร.วีระยุทธ วิเชียรโชติ ที่เชื่อว่า สังคมไทยเป็น Affiliative Society ลักษณะบุคลิกภาพบางประการของคนไทยที่ประเมินจาก เครื่องมือวัดผล CPI เป็นลักษณะที่ค่อนข้างใหม่และขัด- แย้งกับแนวความคิดของนักวิชาการตะวันตก เช่น นิสิย์ เจ้าอารมณ์ ความวิตกกังวลที่มีในระดับสูง ความแตก ต่างระหว่างเพศหญิงและชายในด้านความอ่อนแอ และ ความคล้ายคลึงทางโครงสร้างระหว่างบุคลิกภาพของคน ไทยและคนจีน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ลักษณะที่ได้กล่าว มาแล้วทั้งหมด มิใช่เป็นข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะบุคลิก- ภาพของคนไทย แต่เป็นลักษณะของการชี้ประเด็น หรือ ปัญหาที่น่าสนใจ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การตั้งสมมติฐานใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาทดลองอย่างละเอียดและลึกซึ้งใน โอกาสต่อไป

หนังสืออ้างอิง

Abbot, Kenneth A.

- 1976 Culture Change and the Persistence of the Chinese Personality, in George A. DeVos, ed., **Responses to Change**. New York: D. Van Nostrand.

Anderson, Harold H. and Gladys L. Anderson (eds)

- 1964 **An Introduction to Projective Techniques**, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
DeVos, George A.

- 1976 **Responses to Change**. New York: D. Van Nostrand.

Embree, John F.

- 1950 Thailand: A Loosely Structured Social System, in **American Anthropologist** 52: 181-193. ฟ่องพันธ์ มณีรัตน์ (แปล) ใน "ลักษณะสังคมไทย" จัดพิมพ์โดยแผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2522)

Gough, Harrison G.

- 1964 **Manual For the CPI**. Palo Alto: Consulting Psychologists Press.

Gough, Harrison G. and Heilbrun, A.B., Jr.

- 1965 **The Adjective Check List Manual**. Palo Alto: Consulting Psychologists Press.

Hanks, Lucien M.

- 1962 Merit and Power in Thai Social Order, in **American Anthropologist** 64:1247-61.

Kaplan, Bert (ed.)

- 1961 **Studying Personality Cross Culturally**. New York: Harper and Row.

Kingshill, Konrad

- 1965 **Ku Daeng - The Red Tomb: A Village Study in Northern Thailand**. Bangkok: Bangkok Christian College.

Komin, Suntaree Empirical

- 1979 Some Empirical Evidence of Thai Value and Personality. ใน "ลักษณะสังคมไทย"; แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2522)

McReynolds, Paul (ed.)

- 1968 **Advances in Psychological Assessment, Volume 1**. Palo Alto: Science and Behavior Books.

Mole, Robert L.

- 1973 **Thai Values and Behavior Patterns**. Tokyo: Charles E. Tuttle.

Phillips, Herbert P.

- 1965 **Thai Peasant Personality**. Berkeley: University of California Press.

Piker, Steven

- 1964 **Character and Socialization in a Thai Peasant Community**. unpublished PH.D. Dissertation, Seattle: University of Washington.

Piker, Steven (ed.)

- 1975 **The Psychological Study of Theravada Societies**. Contributions to Asian Studies, Volume 8. Leiden: E.J. Brill.

Sensenig 3rd, Barton

1975 Socialization and Personality in Thailand, in Steven Piker, ed., **The Psychological Study of Theravada Societies**. Leiden: E.J. Brill.

Spiro, Melford E.

1965 Religious Systems as Culturally Constituted Defense Mechanisms, in M. Spiro, ed., **Context and Meaning in Cultural Anthropology**. New York: The Free Press.

Suvanajata, T.

1976 Is Thai Social System Loosely Structured? **Social Science Review** 1: 171-187.

Wichiarajote, Weerayuth

1973 **The Theory of Affiliative Society**. Bangkok: College of Education.

ภาษาและหนังสือ

๑๗ : ๒ (ค.ค. ๒๖-มี.ค. ๒๗) ๑๕ บาท

วารสารของสมาคมภาษาและหนังสือ

ภาษามาตรฐานกับการเมือง

นิธิ เอียวศรีวงศ์

เสรีไทย : ภาพสะท้อนจากนวนิยาย

สุพรรณิ กาษณัฏฐิติ

ใบลองพิมพ์

อ. สายสุวรรณ

อันเนื่องมาจาก “เพรา-งาย”

ช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ

คำทับศัพท์

ภูเก็ต วาจานนท์

บทความด้านภาษา

และวรรณกรรมอีกฉบับ

สั่งซื้อและธนาณัติในนาม

นายสัญญาชัย สุวัจนบุตร

ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นครปฐม ๗๓๐๐๐ (ป.ณ.หน้าพระลาน กท.)

หนังสือที่ระลึก

ธรรมศาสตร์ 50 ปี

รวมผลงานเขียนของศิษย์เก่าห้าทศวรรษ อาทิเช่น วิกรม เมฆาลานนท์, ป่วย อึ้งภากรณ์, อิงอร, บุญชู โรจนเสถียร, วิโรจน์ เลาหะพันธุ์, คุณหญิงแรม พรหมโอบล, บุญยประสพ, คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์, สมคิด ศรีสังคม, ทวีปวร, สุวิทย์ เติมฉิต, ชวน หลีกภัย, สุขุม นวลสกุล, วิทยากร เชียงกุล, เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, บุษยา รังสี, ธงชัย วินิจจะกุล, ศรีดาวเรือง, อนันต์ แจ็งกลีบ, คมทวน คันธนู ฯลฯ

พร้อมภาพประวัติศาสตร์กว่า ๕๐๐ รูป ตั้งแต่สมัยสถาปนามหาวิทยาลัย จวบจนปัจจุบัน

ซื้อได้ในราคาเล่มละ ๒๐๐ บาท ที่ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โทร. ๒๒๑-๐๖๓๓ หรือ(สั่งซื้อที่รองอธิการบดีมธ. โดยจ่ายในนามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

๒๔๗๕ - ๒๕๒๕
รวมค่าส่ง ๕๐ ฿